

Інститут державного управління

Спеціалізація:

Публічне управління та адміністрування

(код 281/1801)

Спеціальність:

Публічне управління та адміністрування

(код 281)

Галузь знань:

Публічне управління та адміністрування

(код 28)

Перелік дисциплін

для вступу на навчання за освітньою програмою підготовки магістр

- Система публічного управління та адміністрування
- Державна політика врядування
- Публічна служба та антикорупційна політика
- Технології та інструменти публічного управління
- Комунікації в публічному управлінні
- Правове та інформаційне забезпечення публічного управління
- Паблік менеджмент управління персоналом та лідерство
- Публічні фінанси та сталий розвиток

Спеціальність :: 281. Публічне управління та адміністрування

Галузь знань:: 28. Публічне управління та адміністрування

Спеціалізація (281/1801) :: Публічне управління та адміністрування

Дисципліна: Система публічного управління та адміністрування

Розділ 1. Система публічного управління та адміністрування

§ 1. Система публічного управління та адміністрування. Рівні публічного управління та адміністрування, їхня інституційна структура. Взаємозв'язок публічного управління та адміністрування. Сучасні тенденції трансформації системи публічного адміністрування. Загальнодержавний рівень публічного управління та адміністрування. Територіальна організація влади в Україні та територіальне управління. Поняття «регіон», «регіональне управління», «територія». Система місцевого самоврядування: становлення та розвиток в Україні. Роль органів місцевого самоврядування у розвитку регіону. Централізація та децентралізація на різних рівнях управління.

§ 2. Організаційно-функціональна структура системи виконавчої влади. Органи виконавчої влади різних рівнів управління (вищий, центральний, регіональний, місцевий рівні). Вищі і центральні органи виконавчої влади. Місцеві органи виконавчої влади загальної компетенції та спеціального призначення. Місцеві адміністрації – місцевий орган виконавчої влади. Їхнє місце в системі органів виконавчої влади. Основні завдання, правовий статус, компетенція, повноваження, порядок формування та роботи місцевих державних адміністрацій. Взаємодія органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування: зміст, механізми, форми.

§ 3. Суб'єкти регіонального управління та місцевого самоврядування. Регіон як об'єкт та суб'єкт управління. Реалізація державної регіональної політики через систему регіонального управління. Територіальні громади як первинний суб'єкт місцевого самоврядування. Обласні/районні/сільські, селищні, міські ради: можливості самоврядування та місце в системі управління на регіональному рівні. Їхній статус та повноваження. Староста як посадова особа та представник інтересів членів територіальної громади. Інститут старости в системі регіонального управління. Органи самоорганізації населення та громадське управління.

§ 4. Правові засади реалізації владних повноважень на різних рівнях управління. Нормативні джерела повноважень суб'єктів різних рівнів публічного управління та місцевого самоврядування. Міжнародний, національний та регіональний рівень. Програмні документи регіонального управління. Рішення органів місцевого самоврядування, їх реалізація та легітимність. Порядок оскарження рішень органів місцевого самоврядування. Взаємний контроль за виконанням рішень суб'єктів регіонального управління та місцевого самоврядування. Взаємодія суб'єктів регіонального управління та місцевого самоврядування в реалізації цілей сталого розвитку.

§ 5. Громадське управління. Забезпечення прозорості та підзвітності у публічному управлінні різних рівнів. Компоненти ефективної реалізації політики відкритих даних в органі влади. Відкриті дані для державних службовців: переваги та можливості їхнього використання. Мета і цілі впровадження, принципи, моделі електронного урядування. Форми участі громадськості у публічному управлінні. Міжсекторальна взаємодія, роль публічного сектору у прийнятті управлінських рішень, державно-приватне партнерство. Система органів, що реалізують національну стратегію розвитку громадянського суспільства.

§ 6. Управління розвитком територій. Організаційна структура та управління місцевим економічним розвитком. Прогнозування та планування місцевого економічного розвитку. Фінансове забезпечення розвитку територій громад. Спроможна відповідальна територіальна громада. Розподіл ресурсів у територіальній громаді. Регіональні та місцеві програми розвитку територій. Розробка програм місцевого економічного розвитку: організаційна складова. Антикризове управління розвитком територій. Європейські підходи в управлінні розвитком територій. Адаптація європейського досвіду місцевого економічного розвитку в Україні.

§ 7. Галузеве публічне управління. Цифровізація галузі як об'єкта публічного управління: сутність, мета і цілі. Структура системи електронного урядування в галузі. Принципи архітектури електронної системи публічного управління та адміністрування в галузі, її забезпечення. Комунікаційні технології та перспективи їхнього застосування у галузі. Взаємодія суб'єктів вищого, центрального, регіонального, місцевого управління в галузі, взаємодія з інституціями громадянського суспільства.

§ 8. Організаційний механізм проектно-орієнтованого управління. Проектне адміністрування. Створення системи управління регіональним розвитком на проектних засадах. Регіональний проектний офіс у системі проектно-орієнтованого управління процесами стратегічного розвитку об'єднаних територіальних громад. Форми створення та функції проектних офісів. Формування команди проектного офісу та визначення повноважень її учасників в процесі розробки та реалізації проектів. Використання моделі проектної зрілості органів місцевого самоврядування об'єднаних територіальних громад.

Література

1. Державне та регіональне управління : навчальний посібник для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» / С. І. Архієреєв, Н. Н. Губанова, О. В. Кузьменко, А. С. Митрофанова ; за ред. проф. С. І. Архієреєва. – Харків : Видавництво Іванченка І.С., 2018. – 128 с
2. Калашник Н., Худоба О., Заяць Д., Нема О. Інструменти публічного управління у цифровому суспільстві: можливості та виклики : навч. посіб. Львів : ЛА “Піраміда”, 2020. 224 с.

3. Прийняття управлінських рішень [Текст] : навчальний посібник / [Петруня Ю. Є., Говоруха В. Б., Літовченко Б. В. та ін.] ; за ред. Ю. Є. Петруні. – Дніпропетровськ : АМСУ, 2015. – 189 с.
4. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 р. № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>.
5. Публічне управління та адміністрування : словник-довідник // Укладники: Руденко О.М., Шершньова О.В., Бакуменко В.Д., Філіпова Н.В., Ткаленко Н.В. За заг. ред. – К.: Кондор-Видавництво, – 2016. – 178 с.
6. Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід: монографія / За заг. ред. Сергія Чернова, Валентини Воронкової, Віктора Банаха, Олександра Сосніна, Пранаса Жукаускаса, Йоліти Ввайнхардт, Регіни Андрюкайтене; Запоріж. держ. інж. акад. – Запоріжжя: ЗДІА, 2016. – 606 с.

Дисципліна: Державна політика врядування

Розділ 1. Державна політика та врядування

- § 1. Демократичне врядування і державна політика. Формування політики в демократичному суспільстві. Зміст державної політики. Суспільні цінності та визначення цілей і завдань політики. Підстави для державного втручання. Обмеження політики.*
- § 2. Суб'єкти політики. Суб'єкти вироблення і реалізації державної політики. Повноваження органів влади у формуванні і реалізації політики. Взаємодія влади, бізнесу і громадянського суспільства у формуванні і реалізації політики.*
- § 3. Політика як процес. Підходи до прийняття рішень. Лідерство та інституційні межі в політиці. Прозорість і відкритість процесу політики. Цикл політики – етапи формування та реалізації.*
- § 4. Аналіз політики як професійна діяльність. Методологічні засади аналізу політики. Унормування процедур аналізу політики в Україні та світі. Види та методи аналізу політики. Економічний, політичний і соціальний аналіз.*
- § 5. Інформація як основа аналітичної діяльності. Інформація в політичному житті. Сприйняття і представлення суспільної реальності. Джерела інформації: документи, люди. Цифровізація інформації та роль великих даних.*
- § 6. Концептуальні моделі в аналізі політики. Макро та мікромоделі в аналізі політики. Моделі раціональної поведінки. Моделі соціальної взаємодії. Теорія ігор, ситуативний аналіз.*
- § 7. Визначення та формулювання проблем. Особливості суспільних проблем. Аналіз причин проблеми. Характер проблеми. Характеристика дотичних груп. Природа рішення.*
- § 8. Аналіз проблем і пошук рішень. Загальні рекомендації щодо аналізу проблем та пошуку рішень. Формулювання та порівняльний аналіз альтернативних варіантів політики. Типові аналітичні помилки.*
- § 9. Прийняття рішень. Прийняття (легалізація) рішень. Аналіз політичного середовища та стейкхолдерів. Способи забезпечення політичної здійсненності.*
- § 10. Реалізація рішень. Чинники впливу на реалізацію рішень. Стратегії імплементації. Ресурси, механізми й інструменти політики. Бюджетне забезпечення політики.*
- § 11. Моніторинг та оцінювання політики. Моделі та критерії оцінювання. Результати і наслідки політики. Показники успішності реалізації політики. Результативність, ефективність і економічність політики. Маніпулювання оцінювальними критеріями або заміщення цілей.*
- § 12. Підготовка аналітичних документів та презентація результатів аналізу політики. Рекомендація як результат аналітичного процесу. Презентація результатів аналізу. Магістерська робота як результат аналітичної роботи.*

Література

1. Буник М. Аналіз публічної політики. Навчальний посібник. Львів: ЛРІДУ НАДУ 2021. – 128 с.
2. Янг Е., Куїнн Л. Як написати дієвий аналітичний документ у галузі державної політики: Практичний посібник для радників з державної політики у Центральній і Східній Європі / Пер. з англ. С.Соколик. Наук. ред. пер. О.Кілієвич. – К.: “K.I.C.”, 2003. – 130 с. - www.uapa-csar.org.ua/t-2003-2.htm.
3. Публічна політика : навч. посіб. / авт. кол. : С. О. Телешун, С. В. Ситник, І. В. Рейтерович та ін. ; за заг. ред. С. О. Телешуна, д-ра політ. наук, проф. – Київ : НАДУ, 2016. – 340 с.
4. Пал Л.А. Аналіз державної політики / Пер. з англ. І.Дзюби. – К.: Основи, 1999. – 422с.
5. Стоун Д. Парадокс політики: мистецтво ухвалення політичних рішень [Текст] / Д. Стоун. — К.: [б. в.], 2000. — 304 с.

Дисципліна: Публічна служба та антикорупційна політика

Розділ 1. Публічна служба та антикорупційна політика.

- § 1. Загальнонаукові та теоретико-методологічні основи публічної служби. Основні поняття та категорії у сфері публічної служби. Співвідношення понять «публічна служба», «державна служба», «муніципальна служба», «цивільна служба», «мілітаризована служба». Принципи організації та функціонування публічної служби в Україні. Публічна служба в суспільно-політичній та соціально-економічній системах. Публічна служба як система реалізації публічної політики. Система публічної служби: місія, цінності, цілі, функції, принципи.*

§ 2. Законодавчі та конституційно-правові засади публічної служби в Україні. Правовий інститут публічної служби в Україні. Принципи публічної служби. Класифікація посад. Службові відносини в системі публічної служби. Правовий статус публічного службовця. Вступ на публічну службу. Умови вступу на публічну службу. Відбір кандидатів на публічну службу. Порядок проведення конкурсу на посади публічної служби. Державна служба у формуванні та реалізації державної політики. Принципи здійснення державної служби. Система управління державною службою в Україні. Служба в органах місцевого самоврядування. Служба в органах місцевого самоврядування у реалізації політики місцевого розвитку. Принципи служби в органах місцевого самоврядування. Посадова особа місцевого самоврядування.

§ 3. Технології прийняття управлінських рішень. Теорії прийняття управлінських рішень. Підходи в прийнятті рішень різними школами управління, іноземні школи (моделі) прийняття управлінських рішень, можливості їх застосування в публічному управлінні. Інтуїтивна технологія прийняття управлінського рішення. Підстави, переваги та недоліки, застосування на публічній службі. Етапи раціональної технології прийняття управлінських рішень. Умови прийняття управлінських рішень. Обґрунтованість управлінських рішень. Моделі та методи оптимізації управлінських рішень.

§ 4. Професіоналізація публічної служби та професійне навчання. Сучасна державна політика щодо безперервного професійного розвитку публічних службовців. Державні замовники підготовки та підвищення кваліфікації публічних службовців. Конкурсний відбір виконавців державного замовлення. Зарубіжний досвід професійного розвитку публічних службовців. Індивідуальна програма розвитку державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування. Професійне, інтелектуальне та культурне вдосконалення: сучасні можливості на робочому місці та в суспільстві.

§ 5. Державна антикорупційна політика. Суб'єкти запобігання корупції у сфері публічної служби, їх види та компетенція. Правові основи запобігання та протидії корупції на публічній службі в Україні. Національне агентство з питань запобігання корупції, його компетенція. Національне антикорупційне бюро України, його компетенція. Недержавні інститути при запобіганні корупції у публічній службі.

§ 6. Моральна складова антикорупційної політики. Професійна етика посадовців. Аксіологічні засади публічної служби. Норми професійної етики державних службовців. Морально-етичні регулятори професійної діяльності працівників ОМС. Галузеві норми професійної етики різних видів публічної служби. Розробка державної та регіональної політик у сфері запобігання корупції.

§ 7. Світова практика антикорупційних заходів. Регламентуючі засади антикорупційних заходів міжнародних організацій. Антикорупційна практика країн ЄС. Досвід боротьби із корупцією країн Азії та Америки. Можливості імплементації зарубіжних та міжнародних антикорупційних практик до антикорупційної державної політики України.

§ 8. Оцінка ефективності діяльності публічних службовців. Антикорупційні ризики у досягненні професійних цілей. Теоретико-методичні підходи до визначення ефективності діяльності публічної служби. Сучасні підходи до оцінки якості роботи публічної служби. Нормативно-правова база проведення оцінювання результатів службової діяльності. Порядок оцінювання ефективності роботи публічних службовців різних категорій. Проведення громадського оцінювання діяльності публічної служби. Співробітництво органів державної влади та інституцій громадянського суспільства. Запобігання корупції у публічній службі. Корупційні діяння. Чинники запобігання поширенню корупції.

§ 9. Правові основи запобігання та протидії корупції на публічній службі в Україні. Врегулювання конфлікту інтересів в публічній службі. Форми і методи боротьби із корупцією на публічній службі. Фінансовий контроль як захід запобігання корупції у публічній службі. Керівник і управління конфліктами на державній службі та службі в органах місцевого самоврядування. Підготовка нормативно-правових актів, аналітичних довідок, пропозицій, доповідей, експертних оцінок нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування. Внутрішня та зовнішня експертиза актів, як інструмент запобігання корупції.

§ 10. Відповідальність публічних службовців. Процедури притягнення до відповідальності. Поняття відповідальності. Зв'язок відповідальності публічних посадовців із їх статусом. Відповідальність публічних службовців: дисциплінарна, адміністративна, кримінальна. Особливості відповідальності посадовців публічної (державної) служби спеціального характеру. Процедури притягнення публічних службовців до відповідальності. Нормативно-правовий та документальний супровід притягнення до відповідальності.

§ 11. Превенція корупції на публічній службі. Поняття превенції. Види превентивних заходів. Безпосередня та опосередкована превенція. Новітні практики превенції корупції на публічній службі. Громадський контроль та превенція корупції в суспільстві. Громадська експертиза нормативно-правових актів (управлінських рішень) органів влади.

Література

1. Науково-практичний коментар до Закону України «Про державну службу» / Ред. кол.: К.О. Ващенко, І.Б. Коліушко, В.П. Тимошук, В.А. Дерезь (відп. ред.). – К.: ФОП Москаленко О.М., 2017. – 796 с.
2. Науково-практичний коментар до Закону України «Про запобігання корупції» / Наук. ред. Хавронюк М. І. – К.: Ваїте, 2018. – 472 с.
3. Публічна служба : навч. посіб. / С. М. Серьогін, Н. А. Липовська, Є. І. Бородін [та ін.]; за заг. ред С. М. Серьогіна. – Дніпро : ГРАНІ, 2018. – 384 с.

4. Публічна служба : посіб. для підгот. до іспиту / Ю. П. Битяк, Н. П. Матюхіна, С. А. Федчишин ; за заг. ред. Н. П. Матюхіної. – Харків : Право, 2018. – 260 с.
5. Реформа державної служби у питаннях та відповідях: практичний посібник для керівників служб управління персоналом / [М. Канавець (кер. авт. колективу), Ю. Лихач, А. Кукуля, І. Рошин, О. Романюк, А. Астапов; за заг. ред. К. Ващенко]. – К. : Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2016. – 151 с.
6. Посібник для керівників державної служби./ за заг. ред. Н. Аллюшиної.- К.: ТОВ «Вістка», 2020.-422с.
7. Державна кадрова політика в Україні: стан, проблеми та перспективи розвитку: монографія / за заг.ред. д-ра наук з держ. упр., проф. Ю.В.Ковбасюка, д-ра політ. наук, проф. К.О.Ващенко, д-ра соц. наук, проф. Ю.П. Сурміна. – К.: Вид-во Національної академії державного управління при Президенті України, 2015 – 372 с.
8. Руденко О.М., Штурхецький С.В., Шершньова О.В., Філіпова Н.В. HR – менеджмент у публічному управлінні. - навч. посібн. - Київ : Кондор-Видавництво, 2016. – 124 с.

Дисципліна: Технології та інструменти публічного управління

Розділ 1. Технології та інструменти публічного управління

§ 1. Теоретичні засади стратегічного управління та управління змінами. Основні моделі стратегії. Етапи, передумови зародження та концепції стратегічного управління. Наукові школи стратегічного управління. Зміни та розвиток публічних інститутів. Стратегічні зміни. Управління змінами.

§ 2. Стратегічне управління та планування. Роль стратегічного управління у розвитку державних організацій. Методи та моделі стратегічного планування. Документи стратегічного планування. Формування системи стратегічних цілей та завдань. Організаційно-правові основи просторового планування розвитку громад та територій.

§ 3. Системний аналіз в стратегічному управлінні. Складність та системність стратегічного аналізу. Сучасний стратегічний аналіз. Роль середовища в стратегічному управлінні. Методи та інструменти стратегічного аналізу та їх застосування.

§ 4. Розробка, реалізація, моніторинг та оцінювання в стратегічному управлінні. Створення та реалізація стратегії. Стратегічні рішення та стратегічний вибір. Управління процесом реалізації стратегій розвитку громад та територій. Моніторинг та оцінка результативності реалізації регіональних стратегій.

§ 5. Теоретико-методологічні засади застосування проектного підходу в публічному управлінні. Концептуальні передумови запровадження проектного підходу у публічне управління. Сучасна концепція управління проектами та організаційно-правові засади її використання у сфері публічного управління. Специфіка управління проектами у сфері публічного управління.

§ 6. Технологія розроблення проектів у сфері публічного управління. Ініціювання та обґрунтування проекту. Планування проектних дій. Ресурсне планування та розроблення бюджету проекту. Управління закупівлями в проекті. Управління комунікаціями в проекті. Управління ризиками проекту. Формування й погодження проектної документації.

§ 7. Організація виконання державних проектів і програм. Управління людськими ресурсами проекту. Управління інтеграцією проекту. Моніторинг і оперативне управління державними проектами. Завершення проекту.

§ 8. Проектний підхід в управлінні розвитком територій, регіонів, міст. Інституціональне забезпечення проектної діяльності у сфері регіонального розвитку. Фінансування проектів через гранти міжнародної технічної допомоги. Інтеграція стратегічного та проектного підходів у публічному управлінні.

§ 9. Сутність та інструменти електронної демократії. Форми та види електронної демократії (електронні звернення, електронні петиції, електронне голосування, електронні консультації щодо політики та законодавства). Інформаційно-аналітичний супровід публічного управління та адміністрування. Цифрові технології підтримки співпраці публічних службовців. Організаційні технології підтримки публічного управління. Інституційне забезпечення електронного врядування в Україні. Надання державних послуг з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Поняття та основні характеристики електронних послуг. Електронний парламент в Україні та світі.

§ 10. Державна політика щодо цифрового розвитку. Концепція цифрового розвитку та електронної демократії в Україні. Нормативно-правові засади надання електронних адміністративних послуг та законодавче забезпечення розвитку електронного урядування. Розвиток цифрової економіки та суспільства (основні цілі та напрями цифрового розвитку, принципи цифровізації). Цифрові стратегії та інтеграція до єдиного цифрового ринку ЄС. Діджиталізація суспільних відносин. Формування стратегії впровадження інструментів електронної демократії. Технології електронного урядування.

§ 11. Інноваційні технології публічного управління. Застосування аутсорсингу у діяльності органів публічного управління. Бенчмаркінг як альтернативний метод планування. «Ощадливе управління» як інноваційна технологія управління. Використання збалансованої системи показників для оцінювання публічного управління та її складові. Краудсорсинг, краудфандинг, ендавмент-фонди як інструменти фінансування та залучення участі громадськості в управлінні. Державно-приватне партнерство як форма співпраці держави та територіальних громад з приватним бізнесом.

§ 12. Інноваційні інструменти стимулювання розвитку територій. Нормативно-правове забезпечення інноваційного управління. Світовий досвід функціонування спеціальних економічних зон та підприємницьких зон як інструментів розвитку депресивних територій. Індустріальні парки як «точки зростання» економіки регіонів України. Кластерний підхід до формування конкурентоспроможних територій. Smart-спеціалізація для визначення пріоритетів розвитку регіонів. Брендинг та маркетинг територій.

Література

1. Діксіт А. К. Мистецтво стратегії. Посібник з теорії гри в житті та бізнесі. [Текст] / А. К. Діксіт, Б. Дж. Нейлбафф. – Львів: Видавництво Старого Лева, 2019. – 616 с..
2. Тертичка В. В. Стратегічне управління. Підручник [Текст] / Валерій Тертичка. – К.: Видавництво «К.І.С.», 2017. – 932 с.
3. Безверхнюк Т. М. Управління проектами в публічній сфері : навч. посіб. / Т. М. Безверхнюк, Н. О. Котова, С. А. Попов ; за заг. ред. Т. М. Безверхнюк. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2015. – 295 с.
4. Проектний менеджмент у публічному управлінні : підручник / кол. авт. ; за наук. ред. Ю. П. Шарова. – К. : НАДУ, 2017. – 344 с.
5. Фещур Р.В. Прийняття проектних рішень: навч. посібник /Р.В. Фещур, В.П. Кічор, А.І. Якимів та ін; за ред. Фещура Р.В. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2016. – 220 с.
6. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. – К., 2017.
7. Електронне урядування: підручник. За заг. ред. проф. Ю. В. Ковбасюка. - Київ: НАДУ, 2014. - 352 с.
8. Галасюк В.В. Індустріальні парки: світовий досвід та перспективи створення в Україні // Економічний аналіз. 2018. Т. 28. № 1. С. 40 – 50.
9. Кірсєва О.Б. Краудсорсинг як інноваційний інструмент участі громадськості в публічному управлінні // Державне управління та місцеве самоврядування. 2016. № 3. – С. 72 – 78.
10. Панчишин Т.В. Регіональний бенчмаркінг як інструмент муніципального та державного управління // Наукові записки. 2017. № 2 (55). С. 84 – 92.

Дисципліна: Комунікації в публічному управлінні

Розділ 1. Комунікації в публічному управлінні

§ 1. Інформаційне середовище публічного управління. Державна інформаційна політика. Інформація, як чинник оптимізації публічного управління. Інформаційне середовище публічного управління. Основні напрями, суб'єкти, гарантії та права на інформацію, масова інформація та засоби масової інформації, інформаційна продукція та інформаційна послуга. Пріоритети державної політики в інформаційній сфері: забезпечення інформаційної безпеки; захисту і розвитку інформаційного простору України, конституційного права громадян на інформацію. Структурні підрозділи, відповідальні за внутрішні та зовнішні комунікації: функції, завдання, відмінності.

§ 2. Особливості комунікативної діяльності на різних рівнях ієрархії системи публічного управління. Комунікація як функція публічного управління. Природа, сутність, зміст, форми, види, рівні комунікацій. Розвиток системи комунікацій у публічному управлінні. Ієрархія рівнів комунікації в публічному управлінні: загальнодержавні, корпоративні та локальні комунікації. Комунікативна діяльність органів виконавчої влади та місцевого самоврядування. Комунікації із засобами масової інформації. Висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування: форми і порядок висвітлення. Електронні комунікації та електронна взаємодія. Мережеві комунікації в публічному управлінні.

§ 3. Внутрішньо-організаційні комунікації в публічному управлінні. Внутрішньо-організаційні комунікації як невід'ємна складова управлінського процесу. Основні завдання внутрішньо-організаційних комунікацій. Вертикальні, горизонтальні та діагональні комунікації у структурі внутрішньо-організаційних комунікацій. Форми і методи внутрішньо-організаційної комунікації. Індивідуальні та групові комунікації. Безпосередні та опосередковані комунікації. Формальні та неформальні комунікації. Форми безпосередньої індивідуальної комунікації. Форми опосередкованої індивідуальної та групової комунікації.

§ 4. Комунікативні конфлікти та їх наслідки, забезпечення безконфліктних комунікацій в публічних інституціях. Комунікативна взаємодія. Механізми комунікативної взаємодії в публічному управлінні. Комунікативний процес. Комунікативна компетентність державних службовців. Проблеми, що виникають на шляху міжособистісних комунікацій. Перешкоди у сприйнятті інформації. Соціально-психологічна характеристика конфлікту та його суть. Причини виникнення конфліктів. Форми перебігу конфліктів. Розвиток та види конфліктів. Типи конфліктних особистостей у комунікативних процесах та конфліктна взаємодія. Основні стилі поведінки в конфлікті. Врегулювання конфліктних ситуацій та запровадження організаційних змін. Комунікаційні підходи до вирішення конфлікту. Найпоширеніші форми мобінгу в публічному управлінні. Стресостійкість публічних службовців. Забезпечення безконфліктної взаємодії в публічних інституціях.

§ 5. Зовнішні комунікації публічних інституцій. Концепція реформи урядових комунікацій. Інформаційний обмін публічних інституцій із зовнішнім середовищем. Законодавчі акти, що регламентують забезпечення широкого доступу до публічної інформації. Здійснення зовнішніх комунікацій публічних інституцій за допомогою інформаційної системи «Електронний Уряд». Державні та інформаційні послуги. Впровадження Концепції реформи урядових комунікацій як повного перезавантаження комунікаційної системи в Україні.

§ 6. Становлення public relations та прес-служб у структурі зв'язків з громадськістю. Прес-служба: загальна характеристика, особливості функціонування. Напрями діяльності прес-служб у структурі PR. Прес-служби в системі інформаційних відносин. Організаційна модель сучасної інформаційної служби. Принципи діяльності прес-служб їх форми роботи Завдання та функції керівника прес-служби, прес-секретаря та речника. Особливості роботи прес-служби у державних органах влади. Та у бізнес-структурах і некомерційних організаціях. Базові положення про прес-служби установ та організацій різної форми підпорядкування. Етичні принципи роботи прес-служби. Міжнародні та вітчизняні етичні кодекси у роботі прес-служби.

§ 7. Забезпечення документної комунікації прес-служб. Особливості роботи прес-служби зі ЗМІ. Структурні особливості іміджевих, службових та корпоративних документів прес-служби. Інформаційна продукція прес-служб: види, правила оформлення. Організація та проведення прес-службами заходів за участю ЗМІ. Особливості роботи прес-служби зі ЗМІ (друковані ЗМІ, он-лайн видання, радіо, телебачення). Прес-конференція, прес-тур, брифінг, “крутий стіл” – правила їх організації і проведення.

§ 8. Організація та проведення консультацій з громадськістю. Інструменти, процедури, технології громадської участі. Механізми реалізації конституційного права громадян України на участь в управлінні державними справами. Види громадських об'єднань. Мета консультацій з громадськістю. Складові комунікативної діяльності при організації консультацій з громадськістю. Форми, види, типи та методи консультацій з громадськістю. Інструменти, процедури, технології громадської участі. Системи впливів в процесі проведення консультацій з громадськістю. Принципи, види та стандарти консультацій з громадськістю. Громадська рада: основні функції і завдання. Технології організації та функціонування громадської ради. Показники ефективності діяльності громадської ради.

§ 9. Впровадження стратегічних підходів до комунікації з громадськістю. Планування та управління зв'язками з громадськістю. Стратегічне планування PR-діяльності. Визначення стейкхолдерів та розробка плану комунікаційної взаємодії з ними. Комунікаційні стратегії громад: мета, завдання, інструменти, методологія розробки та прийняття. Комунікаційні стратегії у сфері запобігання та протидії корупції. Комунікаційні/інформаційні кампанії (етапи підготовки та проведення). Розробка комунікаційних кампаній для різних груп громадськості. Комунікація на рівні громад. Комунікація в умовах кризи. Технологія спіндоктор. Комунікація в Інтернет-середовищі. Комунікації в соціальних мережах.

§ 10. Комунікації під час кризи. Управління кризовими комунікаціями. Організація системи кризової комунікації органів влади. Модель антикризового управління. Загальні правила комунікації у кризових ситуаціях. Правила переконання при кризових ситуаціях. Типові помилки учасників кризової комунікації. Боротьба із чутками та фейковою інформацією. Чинники, що сприяють ефективній комунікації. Співпраця з мас-медіа під час кризи. Розвиток емоційного інтелекту: невід'ємна частина підготовки фахівців з кризових комунікацій.

Література

1. Алюшина Н.О. Ділова комунікація в державних інституціях (дистанційний курс) : навч.-метод. матеріали; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Ін-т підвищ. кваліфікації керів. кадрів. К. : НАДУ, 2015. 92 с.
2. Бельська Т.В., Дегтяр О.А., Волик С.В. Лідерство і комунікації в публічному управлінні : конспект лекцій для студентів спеціальності 281 - Публічне управління та адміністрування; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. 51 с.
3. Дзяна Г.О. Комунікації в публічній сфері : навч.-метод. реком. для слух. спец. 281 «Публічне управління та адміністрування» / Г. О. Дзяна. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2018. – 52 с.
4. Дзяна Г.О. Налагодження комунікації між владою і суспільством в період проведення реформ / Теорія та практика державного управління: зб. наук. пр. [Електронний ресурс] – Х. : Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2017. – Вип. 2 (57). – 216 с. Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/tpdu/2017-2/doc/1/02.pdf>
5. Дзяна Г.О. Роль комунікації в реалізації компетенцій органів публічної влади / Ефективність державного управління: зб. наук. пр. ЛРІДУ НАДУ. – Вип. № 2 (55) / за заг. ред. чл.-кор. НАН України В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2018. – С. 72-80.

Дисципліна: Правове та інформаційне забезпечення публічного управління

Розділ 1. Правове та інформаційне забезпечення публічного управління

§ 1. Функціонування та форми держави. Форми і методи реалізації функцій держави. Елементи (критерії) форми держави. Поняття та елементи механізму держави. Апарат держави. Підходи до класифікації органів держави. Особливості розвитку правової держави в Україні.

§ 2. Правові колізії та проблеми публічного управління. Сутність та елементи системи права. Поняття, види та склад правовідносин. Особливості процесу правотворчості. Форми об'єктивного юридичного права: поняття та види. Офіційні джерела опублікування нормативно-правових актів. Систематизація нормативно-правових актів. Нормативно-правове забезпечення національної безпеки України. Нормативно-правове забезпечення євроінтеграції України. Поняття правотворчої помилки (правові колізії та їх види, нечіткі формулювання у тексті нормативно-правових актів). Принципи подолання та усунення правових колізій.

§ 3. Конституційно-правовий статус людини і громадянина в Україні. Проблеми реалізації прав і свобод в Україні. Громадянство України і статус іноземців в Україні. Громадянські права і свободи людини і громадянина в Україні. Політичні права і свободи громадян України. Економічні права та свободи людини і громадянина в Україні. Соціальні права і свободи людини і громадянина в Україні. Культурні права і свободи людини і громадянина в Україні. Гарантії прав і свобод людини і громадянина в Україні. Обов'язки людини і громадянина в Україні.

§ 4. Розробка проєктів нормативно-правових актів з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції. Європейські стандарти правил проєктування нормативно-правових актів. Принципи правотворчої техніки. Правила та прийоми правотворчої діяльності. Стадії створення нормативно-правового акта. Порядок внесення змін та доповнень до чинного нормативно-правового акта. Порядок оскарження нормативно-правових актів органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Методологія оцінювання корупційних ризиків управлінських рішень, проєктів нормативно-правових актів.

§ 5. Адміністративна відповідальність та адміністративне правопорушення. Поняття й основні риси адміністративної відповідальності. Адміністративне правопорушення: поняття, характеристика та склад. Адміністративні стягнення та порядок їх накладення. Адміністративна відповідальність державного службовця.

§ 6. Інформаційні відносини в суспільстві. Центральні органи управління в галузі інформації України. Інформаційні відносини в історичних цивілізаціях. Інформаційні методи впливу на суспільство. Глобалізація інформаційного простору. Зростання ролі міжнародних інформаційних комунікацій. Визначення інформаційної політики. Об'єкти державної інформаційної політики. Основні принципи інформаційної політики в Україні, її напрями і способи. Правове регулювання інформаційних відносин в Україні. Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення, Державний комітет телебачення і радіомовлення України. Комітети Верховної Ради України з питань свободи слова, цифрової трансформації, гуманітарної та інформаційної політики. Офіс Президента України, прес-секретар Президента України. Міністерство цифрової трансформації України, Державна служба статистики України, Державне агентство з питань кіно. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів влади. Система захисту інформаційного простору України. Рада національної безпеки і оборони України, Міжвідомча комісія з питань інформаційної політики та інформаційної безпеки при РНБО, Державна служба спецзв'язку та захисту інформації України.

§ 7. Інформаційний простір та інформаційна інфраструктура України. Інформаційна безпека України. Телебачення і радіомовлення в системі соціальних комунікацій суспільства. Проблеми та перспективи запровадження громадського телебачення і радіомовлення в Україні. Друковані засоби масової інформації. Електронні засоби масової інформації. Видавнича справа. Український сегмент мережі Інтернет. Бібліотечний комплекс. Архівні установи. Кінематографічний комплекс. Система зв'язку та телекомунікацій. Інформаційний суверенітет. Загрози та національні інтереси в інформаційній сфері. Захист інформаційного простору. Система й принципи забезпечення інформаційної безпеки в Україні.

§ 8. Державна політика України в сфері доступу громадян до інформації. Конституційно-правові гарантії громадянам України на вільний доступ до публічної інформації. Запити громадян. Звернення громадян. Порядок і терміни надання чи відмови доступу громадян до офіційних документів. Обмеження доступу до інформації. Таємна, конфіденційна, службова інформація. Грифи секретності. Режимно-секретні органи. Звід відомостей, що становлять державну таємницю. Державні експерти з питань таємниці.

§ 9. Право власності на інформацію. Товарно-грошові відносини у сфері інформаційних послуг. Інформація як товар. Майнове і немайнове авторське право. Суміжні права. Право власності на промислову інформацію. Нетрадиційна інтелектуальна власність. Управління майновими правами.

§ 10. Політика європейської інтеграції України. Співробітництво України і Європейського Союзу. Встановлення Україною партнерських відносин з ЄС. Розвиток відносин після ухвалення Спільної стратегії ЄС щодо України. Особливості поглибленого партнерства. Проблеми та перспективи розвитку відносин Україна – ЄС на сучасному етапі. Угода про асоціацію між Україною та ЄС. Європейські стандарти організації публічного управління (підходи «Білої книги ЄС» тощо).

§ 11. Україна в контексті євроатлантичної безпеки. Національна безпека країни: політичні, правові, організаційні, інституційні, інформаційні чинники. Встановлення дипломатичних стосунків України з НАТО та їх розвиток у форматі «особливого партнерства». Криза взаємовідносин України з НАТО початку XXI ст. Інтенсифікований діалог України з НАТО. Проблеми та перспективи відносин Україна – НАТО на сучасному етапі.

Література

1. Демократичні засади державного управління та адміністративне право : моногр. / кол. авт. : Ю.С. Шемшученко, В.Б. Авер'янов, О.Ф. Андрійко, І.О. Кресіна та ін. ; за заг. ред. В.Б. – К., 2010. – 496 с.
2. Доктрина інформаційної безпеки України // www.president.gov.ua
3. Європейський Союз у ХХІ столітті: функціонування та розвиток: монографія / кол. авт.; за аг. ред. чл.-кор. НАН України, проф. В.С.Загорського, проф. О.Я.Красівського. – Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2016. – 632 с.
4. Конституції і конституційні акти України. Історія і сучасність. - 2-ге вид., змін, і доп. / Упорядник І. О. Кресіна; відп. ред. Ю. С. Шемшученко. - К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2006. - 310 с.
5. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. / О. В. Совгиря, Н. Г. Шукліна. Київ: Юрінком Інтер. - 2018. 554 с
6. Копійка В.Шинкаренко Т. Європейський Союз: історія і засади функціонування: навч. посіб. / В. Копійка, Т. Шинкаренко. — К. : Знання, 2011. — 752 с.
7. Курс адміністративного права України: Підручник / В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко, І.Д. Пастух, В.Д. Сущенко та ін. / За ред Коваленка В.В. – К. – Юрінком Інтер, 2012. – 808 с.
- Малик Я. Організація Північноатлантичного договору: зміст і характер діяльності / Я. Й. Малик, Ю. М. Мороз. — Львів : ПАІС, 2006. — 89 с.

Дисципліна: Паблік менеджмент управління персоналом та лідерство

Розділ 1. Паблік менеджмент: управління персоналом та лідерство

§ 1. Концептуальні та прикладні аспекти публічної служби, паблік менеджменту та лідерства в управлінні органами публічної влади. Сучасні концепції публічного врядування та паблік менеджменту. Стратегія реформування державного управління в Україні на період до 2025 року. Сучасні моделі публічної служби: меритократична, класичної бюрократії, нової публічної служби (New Public Service), постмодерністська (Post-NPS (NPS – New Public Service), партнерська. Теорії менеджменту та лідерство в управлінні: базова модель організаційної поведінки (індивідуальний, груповий та організаційні рівні). Розвиток трансформаційного лідерства в органах публічної влади та нові компетенції керівників для інновацій.

§ 2. Сучасні практики управління персоналом у публічній службі. HR-стратегія та кадрова політика органу публічної влади. Базові компоненти та практичні аспекти розробки HR-стратегії органів публічної влади. Управління персоналом в органах публічної влади. Методи та форми мотивації персоналу в органах публічної влади: соціально-психологічні механізми взаємодії персоналу в органах публічної влади. Кадровий, організаційно-правовий та функціональний аудит персоналу в органах публічної влади.

§ 3. Концептуальні засади дослідження організаційної поведінки та організаційної культури (далі – ОК). Концепції «організаційної поведінки» для дослідження та розвитку паблік менеджменту. Поняття і структура корпоративної (організаційної) культури: вплив культури на організаційну ефективність. Рівні вивчення та характеристики ОК. ОК і лідерство. Сучасні методи діагностики ОК. Механізми розвитку і підтримки організаційної культури у контексті державних стратегій та сучасних практик управління персоналом в органах публічної влади.

§ 4. Сучасні підходи паблік менеджменту для реалізації стратегій реформування державного управління. Публічні послуги: сервісні та колаборативні тренди в управлінні органами публічної влади: клієнтоорієнтована організація; розвиток клієнтоорієнтованості на усіх організаційних рівнях. Концепції мікроефективності /«ланцюжка публічних цінностей» (PVC) та підвищення залученості персоналу для забезпечення надання якісних публічних послуг та підвищення рівня довіри до органів публічної влади. Інструменти забезпечення організаційного розвитку органів публічної влади. Планування та проектування роботи в органах публічної влади. Сучасні підходи до управління змінами та інноваціями в органах публічної влади.

§ 5. Організаційна поведінка та представницька функція керівника: практики застосування ділового етикету і протоколу в управлінні. Державний Протокол: базові функції та діяльність Служби Державного Протоколу та Церемоніалу офісу Президента. Організаційна поведінка та представницька функція керівника: практики застосування ділового етикету і протоколу в управлінні. Службовий етикет в системі публічної служби. Діловий етикет та етика ділового спілкування: етична поведінка в типових етикетно-комунікативних ситуаціях. Практичні аспекти розвитку сервісної організаційної культури: лідерство і командування.

Література

1. Посібник для керівників державної служби./ за заг. ред. Н. Алущиної.- К.: ТОВ «Вістка», 2020. – 422 с.
2. Державна кадрова політика в Україні: стан, проблеми та перспективи розвитку: монографія / за заг.ред. Ю.В.Ковбасюка, К.О.Ващенко/ кол. Авторів Ю.П.Сурмін В.С.Загорський, А.В.Ліпенцев та інші. – К.: Вид-во Національної академії державного управління при Президентові України, 2015 – 372 с.
3. Ліпенцев А.В. Публічне врядування та паблік менеджмент [Текст] : Розширений план лекцій з навчальної дисципліни «Публічне врядування та паблік менеджмент» для слухачів програм за спеціальністю “Публічне управління та адміністрування”. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2019. – 20 с.

4. Ліпенцев А.В. Практичні ситуації (кейс-стаді) з навчальної дисципліни «Публічне врядування та паблік менеджмент» : для слухачів програм за спеціальністю “Публічне управління та адміністрування”. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2019. – 20 с.
5. Руденко О.М., Штурхецький С.В., Шершньова О.В., Філіпова Н.В. HR – менеджмент у публічному управлінні. – навч. посібн. – Київ : Кондор-Видавництво, 2016. – 124 с.
- Ліпенцев А.В., Фурса М.В. Етикет в управлінні органами публічної влади : метод. розробка. К.: НАДУ, 2016. 51 с.

Дисципліна: Публічні фінанси та сталий розвиток

Розділ 1. Публічні фінанси та сталий розвиток

- § 1. Цивілізаційна парадигма сталого розвитку. Сталий розвиток суспільства: актуальність, сутність та передумови. Виникнення та розвиток ідеї сталого розвитку. Мета й основні принципи концепції сталого розвитку. Глобальні цілі сталого розвитку 2030. Стратегія та Національний план дій щодо переходу України до сталого розвитку. Нормативно-правове забезпечення сталого розвитку.*
- § 2. Характеристика складових сталого розвитку. Економічне зростання і сталий розвиток. Соціальні виклики у сучасному світі. Людський розвиток як головний чинник і показник суспільного прогресу. Екологічні проблеми в контексті сталого розвитку. Ресурси забезпечення сталого розвитку.*
- § 3. Моніторинг стану досягнення Цілей сталого розвитку в Україні. Інформаційне забезпечення моніторингу досягнення ЦСР. Індекси соціального, економічного і екологічного вимірів. Програмний пакет Dashboard of Sustainability. Організація моніторингу ЦСР : методологія збору та розрахунку даних.*
- § 4. Сучасна практика забезпечення сталого розвитку в Україні. Актуальні проблеми сталого розвитку. Проведення політики сталого розвитку на місцевому рівні. Соціальна відповідальність як чинник сталого місцевого розвитку.*
- § 5. Міжнародні стандарти і системи управління у забезпеченні сталого розвитку. Національні стратегії сталого розвитку Європейських країн. Діяльність Міжнародного інституту сталого розвитку. Забезпечення сталого розвитку Міжнародною організацією зі стандартизації (ISO). Сталий розвиток країн ЄС: методика й індикатори оцінювання – досвід для України.*
- § 6. Сталий розвиток населених пунктів. Сучасний стан житлово-комунального господарства, санітарно-гігієнічної та епідеміологічної ситуації в населених пунктах. Забезпечення узгодженості соціального, економічного, містобудівного й екологічного аспектів розвитку населених пунктів та оточуючих територій. Підтримка села з метою запобігання створення критичної урбанізації. Порядок проведення містобудівного моніторингу. Формування та супроводження містобудівного кадастру як інструменту громадського екологічного контролю.*
- § 7. Процедура проведення стратегічної екологічної оцінки впливу на довкілля. Стратегічна екологічна оцінка наслідків виконання документів державного планування. Основні методи стратегічної екологічної оцінки. Визначення, опис та оцінювання можливих наслідків виконання документів державного планування для довкілля. Оцінка впливу на довкілля у процесі прийняття рішень про провадження господарської діяльності. Сфера застосування оцінки впливу на довкілля. Методи участі громадськості у стратегічній екологічній оцінці. Інформування громадськості у процесі оцінки впливу на довкілля. Зарубіжний досвід проведення стратегічної екологічної оцінки.*
- § 8. Формування середовища, сприятливого для підтримки людської гідності, здоров'я та якісної освіти. Забезпечення безпеки та доступу до правосуддя. Забезпечення охорони громадського здоров'я. Забезпечення інклюзивної та якісної освіти. Сприяння повній і продуктивній зайнятості та гідній праці для всіх.*
- § 9. Концептуальні засади розробки стратегії сталого розвитку територіальної громади (району, області). Передумови розробки та успішного впровадження стратегії сталого розвитку територіальної громади (району, області). Процес планування і підготовки до розробки стратегії сталого розвитку територіальної громади (району, області). Визначення мети, завдань та індикаторів стратегії сталого розвитку територіальної громади (району, області). Впровадження стратегії сталого розвитку територіальної громади (району, області). Реалізація планів управління відходами.*
- § 10. Визначення показників сталого розвитку та застосування їх для розробки стратегічних документів розвитку соціально-економічних систем. Побудова системи управління сталим розвитком. Сфери застосування бечмаркінгу в управлінні сталим розвитком. Формування баз даних у системі сталого розвитку. Вибір показників сталого розвитку та об'єктів сталого розвитку. Методи обробки даних: статистичні методи, моделі, спеціалізоване програмне забезпечення. Оцінювання та представлення результатів стратегії сталого розвитку.*
- § 11. Вступ до управління публічними фінансами. Зміст, склад та функції публічних фінансів. Фінансова система. Система публічних фондів. Управління публічними фінансами. Органи управління публічними фінансами. Фінансова політика та фінансова безпека. Нормативно-правове забезпечення управління публічними фінансами: Бюджетний кодекс України, Податковий кодекс України.*

§ 12. Загальна характеристика державного бюджету. Поняття бюджету та його функції. Бюджетна система України. Принципи бюджетної системи. Середньострокове публічне планування бюджету. Закон України про державний бюджет. Рішення місцевих рад про місцеві бюджети.

§ 13. Управління публічними надходженнями та публічними видатками. Економічний зміст, склад та структура публічних надходжень. Джерела формування та методи мобілізації публічних фінансів. Особливості здійснення публічних видатків. Класифікація державних видатків за функціями держави. Управління видатками. Здійснення видатків на соціальні програми. Управління видатками на розвиток економіки. Баланс бюджету. Управління бюджетним дефіцитом. Управління державним кредитом та державним боргом.

§ 14. Сучасна практика бюджетного процесу в Україні. Сутність бюджетного процесу. Характеристика складових бюджетного процесу. Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі. Розробка, затвердження та виконання бюджетних програм. Державна підтримка місцевих бюджетів. Використання коштів державного фонду регіонального розвитку. Впровадження гендерно-орієнтованого підходу в бюджетному процесі. Особливості громадського бюджету. Сучасні проблеми бюджетного процесу.

Література

1. Васильченко Г. Про сучасні стратегії розвитку міст [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.khmelnytsky.com/pdf/1%20PT.pdf>
2. Забезпечення сталого розвитку міст як складова соціально-економічної модернізації регіонів України. Аналітична записка. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/regionalniy-rozvitok/zabezpechennya-stalogo-rozvitku-mist-yak-skladova-socialno>
3. Інноваційні підходи до місцевого економічного розвитку: монографія / В. С. Загорський, І. І. Козак, О. П. Крайник, Є. Г. Матвішин, К. М. Бліщук, О. М. Чемерис. – Львів: НАДУ, 2020.
4. Національна доповідь про реалізацію національної екологічної політики / за наук. ред. Бондаря О.І. – Херсон: ФОП Грінь Д.С., 2016. – 120 с. (або [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dea.edu.ua/img/source/Doc/ecopol.pdf>)
5. Прогнозування та управління соціально-економічними процесами в регіоні [Текст] : монографія / кол. авт. ; за наук. ред. чл.кор. НАН України, д.е.н., проф. В.С. Загорського. — Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2016. — 240 с.
6. Марушевський Г.Б. Стратегічна екологічна оцінка: навч. посіб. з компакт-диском. – Київ: К.І.С., 2014. – 88 с
7. Методичні рекомендації для врахування Цілей сталого розвитку в стратегіях розвитку територіальних громад / уклад.: Г.Б. Марушевський, О.М. Нижник. – Київ: Проект ПРООН, 2017. – 58 с.
8. Методологія стратегічного планування розвитку об'єднаних територіальних громад в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://surdp.eu/uploads/files/SP_OTG_Methodology-UA.pdf
9. Бліщук К.М., Крайник О.П., Козак І.І. Публічне управління економічними процесами Навч.-методичні рекомендації – Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2017. – 88 с.
10. Регіональна економіка: теорія та практика управління: навч. посіб. / кол. авт.: К.М.Бліщук та ін. – Львів ЛРІДУ НАДУ, – 2019. – 128 с.
11. Результати оцінки системи управління фінансами в об'єднаних територіальних громадах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://decentralization.gov.ua/library/file/DOBRE-UA-FMA-Results>
12. Круговий В.В. Місцевий економічний розвиток (МЕР) та механізми його фінансування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?
13. Фінансові можливості для реалізації проектів ОТГ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: lgdc.org.ua/sites/default/.../finansovi_mozhlyvosti_dlya_realizaciyi_proektiv_otg.pdf